

* PERSONEELS- EN VOORLICHTINGSORGAAN VAN DE N.V. KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ

DE SINT BIJ DE K.P.M.-KINDEREN

Onvergetelijke middag in Logeergebouw; Alles werd eerlijk gedeeld.

Het is op Dinsdag, 5 December j.l., tussen ongeveer vier uur in de middag en zeven uur in de vooravond in het Logeergebouw aan de Molenvliet te Djakarta een groots festijn geworden voor de K.P.M.-kinderen, ter gelegenheid van het reeds aangekondigde bezoek van St. Nicolaas en Zwarte Piet. De maatschappij heeft aldus aan —naar schatting— 350 K.P.M.-kinderen een waarlijk onvergetelijke middag bezorgd, waarop zij (de kinderen) —al naar gelang zij tot de categorie bengelen of engelen behoren— in het komende jaar met ontzag dan wel plezier zullen kunnen terugzien. Te oordelen naar het aantal deciliteren tranen, dat werd geplengd, zijn in het achter ons liggende jaar heel wat K.P.M.-kinderen stout geweest. Voor hen —en voor hun ouders— was het bijzonder goed, dat St. Nicolaas van zijn drukke verjaars-practijk enkele uren heeft kunnen afsplitsen om tot deze kinderen wat hartige woordjes te spreken en anderen blijk te geven van zijn waardering voor hun voorbeeldige gedrag.

Goede organisatie

De ontvangst van St. Nicolaas en Zwarte Piet in het Logeergebouw was voortreffelijk georganiseerd, waarvoor de afd. Personele Zaken —en met name onze sociale verzorgster— alle lof dient te worden toegezwaaid. Zo waren er in de eerste plaats maatregelen getroffen om de periode van angstig wachten op de komst van St. Nicolaas te overbruggen. Hiervoor was de hulp ingeroepen van de bekende Djakartaanse goochelaar, Trouvat, die met zijn bijzondere staaltjes van gepatenteerde vingervlugheid de K.P.M.-kinderen in verrukking heeft gebracht, al heeft de heer Trouvat zich daarbij de keel rauw moeten schreeuwen en al was de komst van de Sint en zijn knecht in zekere zin ook voor hem een redding. Verder was daar mevr. Harinck, die aan de piano de St. Nicolaas-liedjes begeleidde, welke de verzamelde kindermenigte zong, hierin voorgegaan door de heer Leenheer.

Een grote verbetering bij het vorige jaar was de aanwezigheid van een geluids-versterker-installatie, welke was geleverd door Radio Holland. Deze werkte in de eerste plaats het handhaven van een zekere mate van rust en orde —om een veelgebruikte term over te nemen— in de hand. Het meeste profijt had echter de Sint er van, wiens zachte stem wij van vorige jaren nog kennen en wiens vermaningen tot de stouterds en complimentjes voor de zoeterds nu voor de hele zaal te horen waren. Ook de

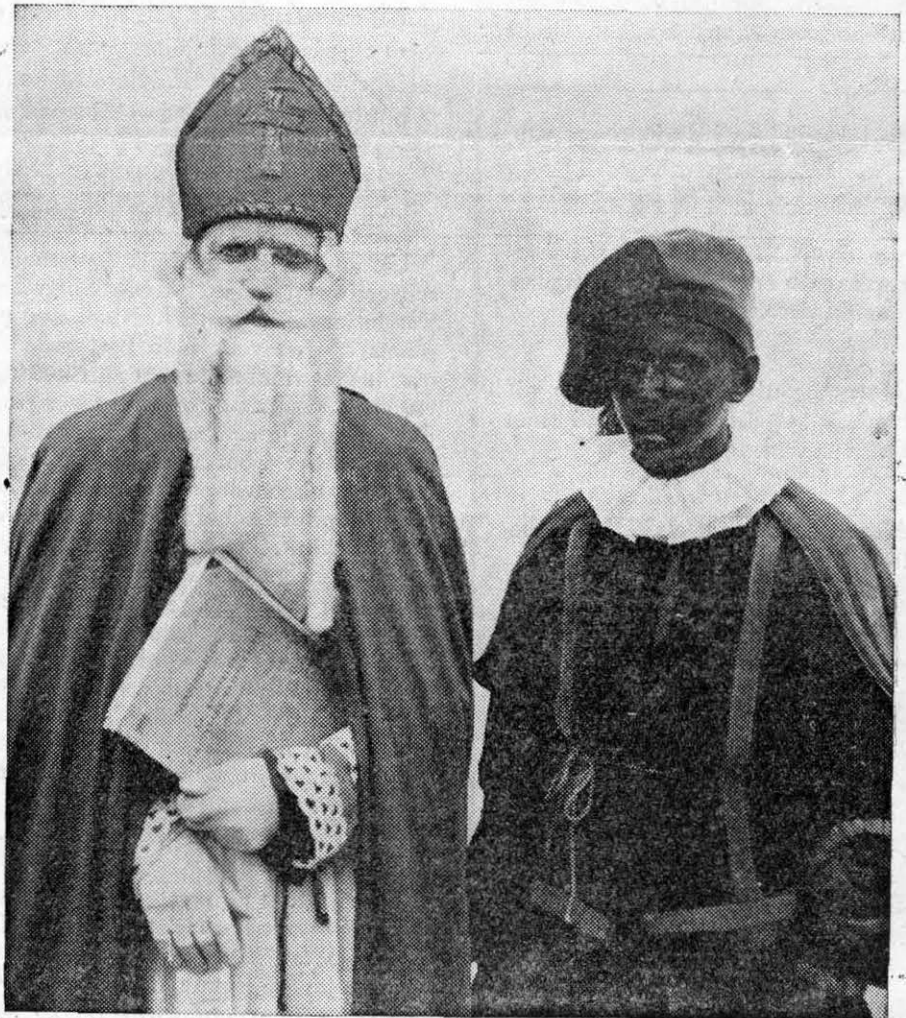
delijker, zodat niet de brutaalsten met de goede gaven gingen strijken, zoals het vorige jaar.

Ongeveer 350

In antwoord op de circulaire, welke van P.Z. was uitgegaan, hadden 251 kinderen zich via hun ouders doen opgeven tot bijwoning van het St. Nicolaas-feest in het Logeergebouw. Zij werden met autobussen en andere K.P.M.-transportmiddelen aangevoerd, doch daarnaast bleek, dat er ook nog ongeveer 100 kinderen met hun ouders of begeleiders per eigen gelegenheid waren gekomen.

Vervolg: zie pag. 2.

uitdeling van de pakketten aan het slot van de middag verliep dit jaar veel or-

Vervolg: De Sint bij de K.P.M.-kinderen

Gelukkig rekt St. Nicolaas altijd op dergelijke ontwikkelingen, zodat er ruim voldoende plaats, verversingen en pakketjes waren.

Al om een uur of vier begon de eetzaal van het Logeergebouw vol te stromen, waarbij duidelijk bleek, dat de aanstaande komst van de Sint en zijn knecht den ouderen evenveel ontzag inboezemde als de kinderen. Wij hebben ook onder ouders en begeleiders heel wat bedrukte gezichten gezien en menigeen keek de eetzaal rond, alsof dit de laatste maal ware, waarop hij of zij deze localiteit zou zien, om dan straks te worden meegevoerd naar Spanje, in de speciale dienst op een haven aan de Spaanse Oostkust, welke door de afd. Vervoer ten gerieve van St. Nicolaas was opgezet.

De kinderen schaarden zich in een steeds dikker wordende rij voor twee podiums, die waren opgesteld: één voor de goochelaar Trouvat en één voor St. Nicolaas. Nadat er wat was gezongen, beklom de goochelaar het voor hem bestemde podium, waar zijn talloze attributen al gereed lagen, als daar zijn hoge hoeden, parapluïes, speelkaarten en andere merkwaardige zaken. De heer

Trouvat slaagde er in om gedurende drie volle kwartieren de K.P.M.-jeugd in gespannen aandacht te houden. Hij liet vele kinderen op het podium komen om hem te helpen. Sommige van zijn kunsten waren waarlijk verbluffend en ook de ouderen hebben er van genoten. Het waren juist deze ouderen, die van hun instemming blijk gaven, of tijdens de toeren commentaren leverden om te laten zien, dat zij best begrepen, hoe de heer Trouvat dat allemaal deed. Nergens staan zoveel betere stuurlieden aan de wal als wanneer er goochelaars aan het werk zijn. En dat nog wel in een Logeergebouw van de K.P.M., waar zoveel zeevaarders die middag bijeen waren.....

De Sint komt

Toen kwam het moment, waarop Zwarte Piet „ergens uit de stad” opbelde, dat zijn baas en hij thans in de te hunner beschikking gestelde directie-Soto, bestuurd door de heer Salomons, de tocht naar het Logeergebouw zouden aanvaarden. De heer Leenheer nam de leiding van de community-singing op zich, onder pianobegeleiding van mevr. Harinck en toen St. Nicolaas het gebouw binnenschreed —hij werd verwelkomd door de chef P. Z., mr. Ter Braake— klonk uit honderden kelen een welkomstlied hem tegemoet.

Uit andere kelen klonk benauwd geschreeuw en traantjes begonnen langs wangetjes te lopen. St. Nicolaas nam plaats op het voor hem bestemde podium, Piet rammelde met zijn kettingen en keek dreigend rond. Na een introductie door mr. Ter Braake nam St. Nicolaas het woord om de K.P.M.-kinderen te danken voor de ontvangst. Daarna werden verscheidene kinderen ontboden. Sint, wiens baard met de jaren dunner en witter wordt, kreeg een druk half uurtje en zweet parelde hem spoedig op het merkwaardig ongerimpelde voorhoofd. Desondanks stond hij er op om aan het slot van de middag de honderden pakketten persoonlijk uit te reiken en de kinderen, die daarvoor in aanmerking kwamen, daarbij waarderend toe te spreken.

Interview

Terwijl Piet zijn vet-en-Norit-wangen met washenzine verfriste en de Heilige Man zijn tanige huid met vaseline aan een verjongingskuur onderwierp —wij kiepasten hem onderwijl de zo vurig verlangde koelte toe— hadden wij ge-

legenheid om Sint en zijn knecht enkele vragen te stellen. Hoewel ons gesprek uiteraard slechts kort kon zijn, verliep het buitengewoon geanimeerd, waartoe de door ons toegepaste koeltechniek —het vorige jaar hadden wij een goede leerschool!— zeker het hare heeft bijgedragen.

De Sint herkende ons nog. Toen wij hem echter naar de zin van de nog nieuw-en-wantrouwende Pieterman wat te dicht naderden, zwaaide deze ons zonder bedenken een zware ketting om de benen. De stem stakte ons in de keel en onze aanvankelijke dapperheid zonk ons in de schoenen, waar zij loodzwaar drukte en iedere beweging bij voorbaat tot een onmogelijkheid maakte.

Gelukkig heeft de Sint er bij zijn knecht behoorlijk de wind onder en zo stonden wij weer gauw als mensen met vrije beenslag te luisteren naar het sermoen van St. Nicolaas, die zijn dienaar onderhield over deze ondemocratische wijze om de journalistiek aan banden te leggen.

De Sint sprak met veel waardering over de ontvangst, die de K.P.M.-kinderen en -groten hem hadden bereid en vroeg ons om zijn bijzondere dank te willen overbrengen aan de schare helpers en helpsters, die hem vrijwillig terzijde hadden gestaan. Uiteraard brengen wij deze dank gaarne aan alle betrokkenen over.

Hoewel de organisatie van het St. Nicolaasfeest in het Logeergebouw dit jaar zoveel soepeler was dan het vorige (wij schreven dat reeds hierboven) vroeg hij ons toch wel om de ouderen, die —zonder voorafgaand overleg— ook kinderen van niet-P.M.-ers naar dit specifieke K.P.M.-kinderfeest hadden meegebracht en degenen, die de kleintjes een ware hamster-neiging hebben bijgebracht, hierover ernstig te onderhouden, omdat daardoor de uitdeling van de versnaperingen, wel eens in het honderd had kunnen lopen.

De Sint apprecieerde zeer bijzonder de spontane medewerking van de K.P.M.-ers met rijbewijzen, die er het hunne toe hebben bijgedragen om het kinderfeest doorgang te kunnen doen vinden.

Over zijn reis naar Indonesië vertelde de Sint honderduit. Het vliegen was nog steeds een sensatie. Desondanks prefereert hij het kalme comfort van een zeereis. De Sint opperde de suggestie om zijn verjaars-receptie het volgen-

Slot: zie pag. 8

Dit is no. 23 - vijfde jaargang van

• de Uitlaat

van de N.V. Koninklijke Paket-Personeels- en voorlichtingsorgaan vaart-Maatschappij.

Overname uit de inhoud van dit blad is slechts geoorloofd met bronvermelding.

Alle stukken, „De Uitlaat” betreffende, te adresseren:

Aan de Redactie van
„De Uitlaat”, p/a K.P.M.,
DJAKARTA.

In dit nummer:

St. Nicolaas bij de K.P.M.

Papoea of Irian?

105.000 tonners?

K.P.M.-Journaal

PAPOEA OF IRIAN?

Vele verklaringen voor beide woorden

Men verklaart de naam „Papoea” wel eens uit de samentrekking van het Maleise „papoea-papoea”, dat „kroes(-haar)” zou betekenen. Deze benaming zou dan natuurlijk verband houden met het spiraalvormige kroeshaar, dat ongetwijfeld een der meest typerende kenmerken is van de bevolking van Nieuw-Guinea. Anderen brachten „papoea” in verband met het Soendanese woord „poea-poea” en zeiden, dat de veronderstelling, dat het woord „verward” zou betekenen, de meest waarschijnlijk is. De Ambonnes zegt b.v. van verward koperdraad, dat het „papoea” is. Op Java noemt men Nieuw-Guinea „tanah poea-poea”. „Poea” is ook de benaming van „eekhoornnest”, dat — wat de aanblik betreft—overeenkomt met een Papoease kroeskop.

Volgens het Javaanse woordenboek van Pigeaud zou „poewa-poewa” de betekenis hebben van „onmeedogend”. Tijdens het Madjapahitise Rijk hebben de Javanen de barbaarse wreedheid der Papoea's wel eens aan den lijve onderzonden. Tot in 1827 strekten de tochten der zeerovervloten van die verre kusten zich uit tot bij Bali en Java.

Volgens een verklaring, die afkomstig is van Sorong en die voorkomt in een memorie van overgave van controleur Hoogeveen, zou de naam „Papoea” afkomstig zijn van het woord „bab” of „wab”, hetgeen „onder” zou betekenen. De Papoea's waren onderworpen aan de sultans van Tidore en Ternate, maar ook de inheemsen van het vasteland werden er mee aangeduid, die onderhorig waren aan de eilanden, bijv. aan Salawati en Waigeo. Inderdaad betekent „bab”, „babwi”, „babwa”: „er onder zijn”, „zich beneden bevinden”, alhoewel men de laatste tijd meer „babni” of „wabni” bezigt (Biaks). De bevolking hecht hier en daar aan de benaming Papoea de betekenis van „allerlei kleinnigheden”.

Liever „Irian”

De intellectuele Papoea's horen Nieuw-Guinea gaarne „Irian” en zichzelf „Irianen” noemen. „Irianen” zou volgens die ontwikkelde Papoea's de betekenis hebben van

„jonge uitspruitsels”. Marcus Kasiepo van Biak (vertegenwoordiger van Nieuw-Guinea) zou in 1946 op de Malino-conferentie die naam voor het eerst hebben bezigd.

Op het eiland Biak (of Wiak) zou „Irian” „gemakkelijk”, „licht en prettig” betekenen, maar ook zou het woord „rian” zoiets als „vrede” beduiden, ook „heïlbrenger” en „warm”, dan wel „warm klimaat” en tenslotte „ziften”.

Andere verklaringen

„Sup i rian” is „het land komt op uit zee”, d.w.z. wanneer men het al roeiende nadert. Meer gebruikelijk is het echter om te zeggen „Sup i biak”. Hieruit is wellicht de naam voor het eiland Biak te verklaren. Op het eiland Japen of Jobi wil „Irian” zeggen: „geen bloed kennen”. „I” —een ontkenning— is zoveel als „niet kennen”; „ria” is „bloed”.

In het Noemfoors —een der beschaafde Iriaanse talen— heeft „iria” de betekenis van „vrede”, ook van het Maleise „itoe dia”, d.w.z. „dat is het” in de zin van „je van het”.

In Hollandia zou de betekenis van het woord met grondbezit samenhangen. In het Oosten zou, volgens D. Jouwé, een berg over de grens, waar de Sentaniërs en de Humboldtbaai-mensen van afkomstig heten te zijn, de naam Irian dragen. In Merauke echter heeft het woord bepaald een ongunstige klank en zou het worden gebezigd in de zin van „horige”, of „slaaf”.

Ds. F. C. Kamma, zendingspredikant op Nieuw-Guinea, verklaarde van Jouwé te hebben vernomen, dat het woord „irian” afkomstig was van Alor (Jouwé is gehuwd met een Alorse vrouw) en dat aldaar dit woord betekent: „slavenvolk”.

Hoe wordt nu de veronderstelde afkeer van de kinderen des lands tegen de benaming „Papoea” verklaard?

Tidore betrok zijn slaven voornamelijk van Nieuw-Guinea, die de dienaren van het Sultanaat op hun rooftochten —de z.g. „hongis”— op de Nieuw-Guinease kusten roofden. Afstammelingen van deze slaven vindt men nog overal in de Molukken. De naam „Papoea” werd vereenzelvd met het begrip „slaaf”. In het „Nederlandsche Zendingblad” van Mei 1947 (no. 5) schreef ds. F. C. Kamma in een artikel getiteld „Wat een naam!” het volgende:

„Iedereen, die ons nog Papoea noemt, is een vijand” — aldus was de bewogen uitroep van een jonge Papoeese goeroe, die als afgevaardigde van Nieuw-Guinea op de Malino-conferentie het woord verde. Hij poneerde daar een nieuwe naam: „Irian”. Niet meer „Tanah Papoea”, want „Papoea” betekent „slaaf”, maar „Tanah Irian”, d.i. het land in opkomst.

G. L. Tichelman,
in „Indische Verlofganger”

Nederland en het Suez-kanaal

N e d e r l a n d nam in het eerste half jaar van 1950 de z e v e n d e plaats in onder de geregelde „klanten” van het Suez-kanaal (dat in verband met de Brits-Egyptische politieke controverse op het ogenblik in het middelpunt van de belangstelling staat). In bedoelde periode ging 2.041.000 tons aan Nederlandse scheepsruimte door het kanaal. De grootste klant was Engeland met 12.366.000 tons (31.8% van niet totaal), gevolgd door Noorwegen (5.416.000 tons), Amerika (4.381.000 tons), Panama (3.789.000 tons), Frankrijk (2.965.000 tons), Italië (2.528.000 tons) en Nederland. ●

De „omzet” van het Suez-kanaal in het eerste halfjaar van 1950 was een record, n.l. een totaal van 38.923.000 tons, d.w.z. 13.7% meer dan in de overeenkomstige periode van 1949. Van dit totaal was 33.895.000 tons vrachtruimte. Verder was er 1.121.000 tons aan militair vervoer. Van het totaal was 24.585.000 tanker-ruimte, afkomstig uit de olie-landen in het Midden-Oosten. Er was 2.150.000 tons aan olie bestemd voor N e d e r l a n d.

„k Ben blij, dat die Sinterklaas-
drukte achter de rug is”.

1) Aan boord van de *Van Goens* was het op 21 November j.l. feest. Binnenliggend te Balikpapan werd aan boord het feit herdacht, dat 2e wtk. M. L. v. d. Hoff 25 jaar geleden in dienst der maatschappij was getreden. 1e stm. H. Meyer maakte deze foto.

2) Het K.P.M.-veteranen-elftal van Djakarta en de diensten van Tandjong Priok speelde op 1 December j.l. weer een wedstrijd tegen een veteranen-elftal van de B.V.C. V.I.n.r. de heren Scholte, Van Santen, Walet, Harinck, mr. de Koe, J. J. Moerman. Staande: Welsh, Mudjitaba, Juch, Dekker en Van Ginniken.

3) Over veteranen gesproken: 1e stm. F. W. Bismeyer van het s.s. *Van den Bosch* maakte de foto van deze veteraan der maatschappij, voor anker ter rede van Sibolga.

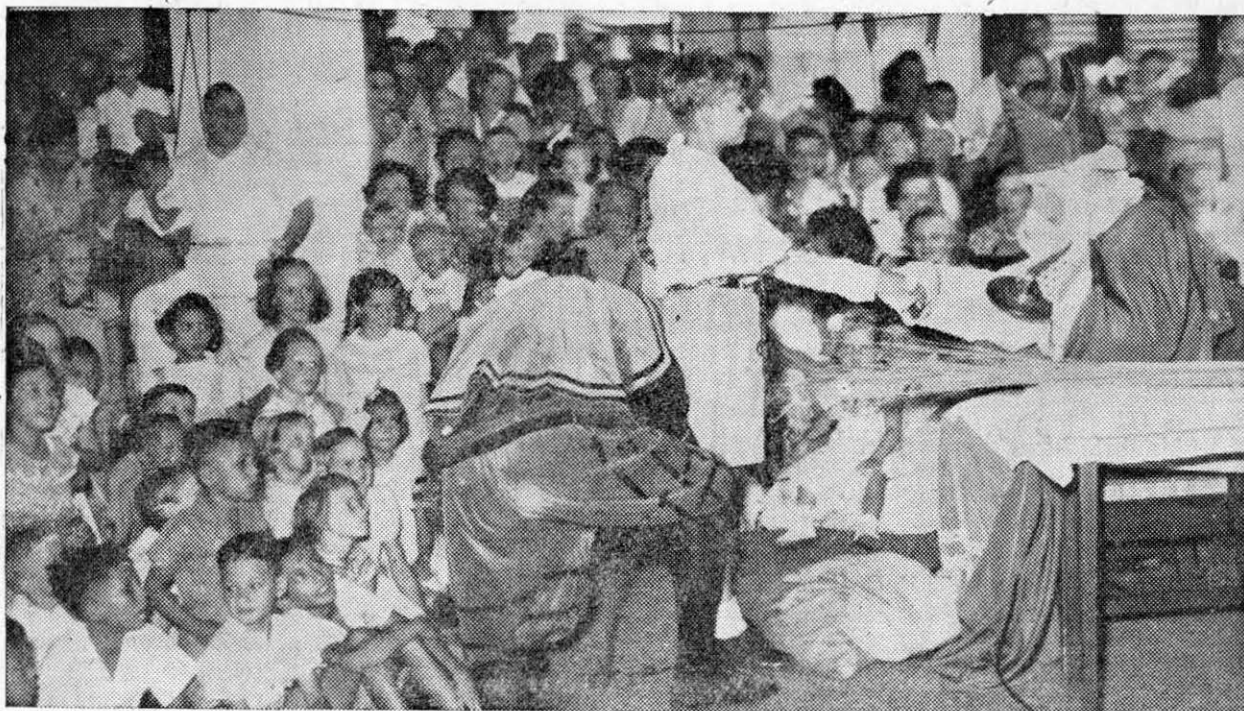

4) Een van de 20 motorcoasters van rivieren. Het m.s. *Hollandia* draait bij.

5) De eerste der kleine motorvrachts in Indonesië aangekomen. De scheepjes, die naar Indonesië zijn vervoerd, werden doorgelost. 1e stm. H. Zeylstra maakte deze foto met zijn kiel voor het eerst Indonesisch.

6) Dinsdag 5 December j.l. was voor de eerste dag in het Logeergebouw te Djakarta. St. de Molenvliet gekomen.

*

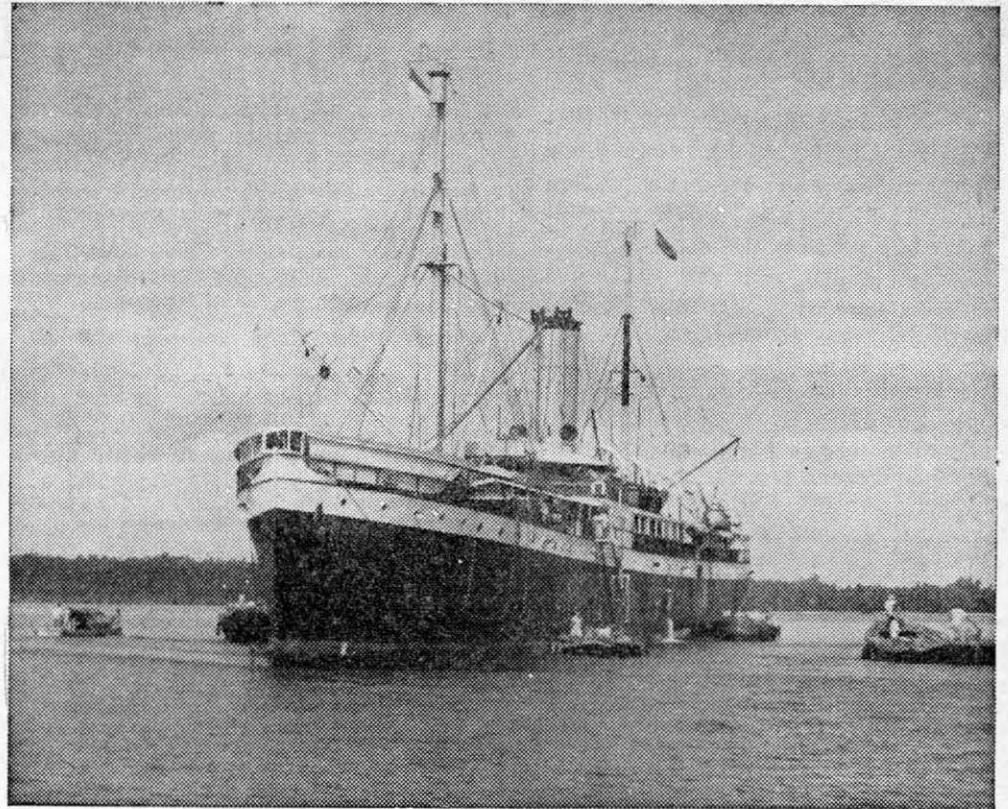

Bij de foto's:

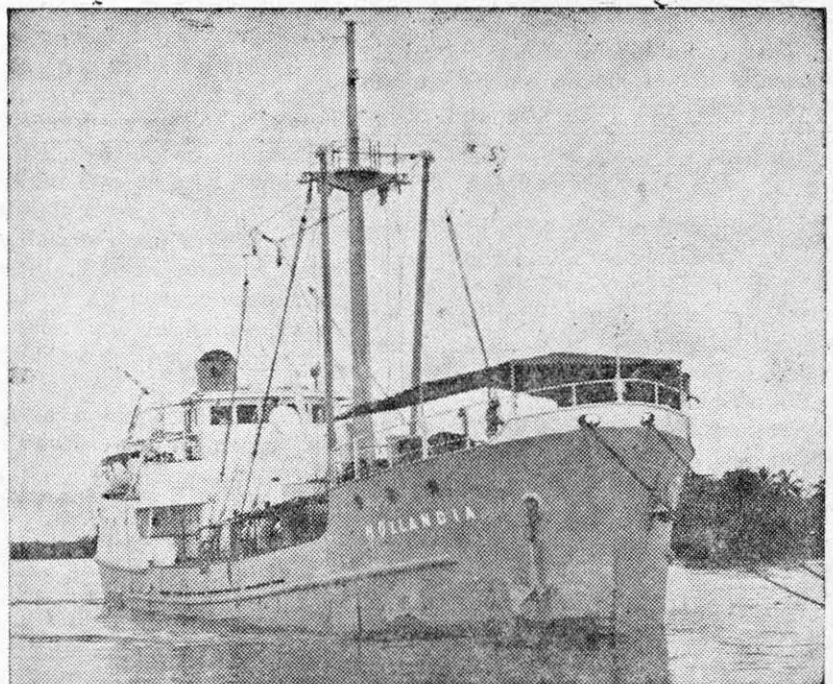
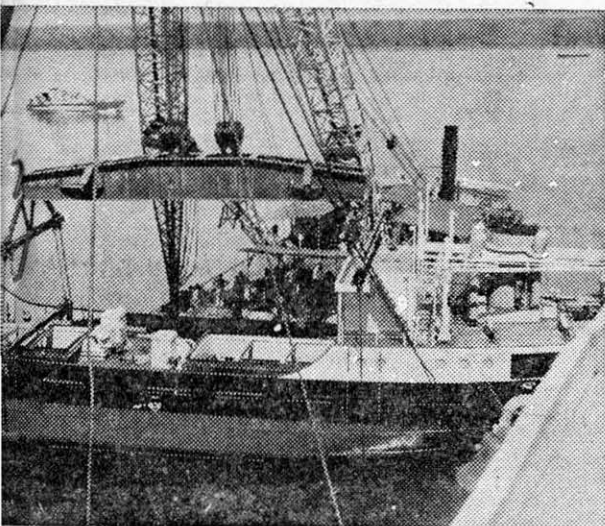
het Sitsen-type op de Kalimantanse

scheepjes voor onze maatschappij zijn
die aan boord van grote vrachtschepen
voor de Technische Dienst te Belawan
to op het moment, dat de *Sungei Bila*
water raakt.

er de K.P.M.-jeugd weer een grote
t. Nicolaas en Zwarte Piet waren naar

OVERZICHT * IN BEELD

K.P.M.-Soerabaia ging tennissen

Ook te Soerabaia is nu K.P.M.-tennisvereniging opgericht. Het gemis hieraan en aan eventuele andere sportverenigingen werd door het personeel al geruime tijd sterk gevoeld. Hierdoor is dus aan een dringende behoefte op het gebied der sportbeoefening voldaan.

Deelneming aan de nieuwe vereniging is opengesteld voor walpersoneel (en echtgenoten) en echtgenoten van opvarenden. Wegens gebrek aan banen en geld kan deelneming voorlopig nog niet worden uitgebreid tot kinderen van K.P.M.-personeel.

Sinds half November wordt er nu getennist en de animo is zeer groot.

Er zijn natuurlijk moeilijkheden, o.m. daar de kosten te groot zijn om in hun geheel door de leden te kunnen worden gedragen. Ook is niet iedereen in staat de tegenwoordig zo dure rackets aan te schaffen.

Het bestuur, dat de een druk-bezochte vergadering (waar bleek, dat voor deze tennisvereniging en mogelijk ook voor andere sportverenigingen bij het personeel grote belangstelling bestaat) werd gekozen, wordt gevormd door de heren R. M. H. Soebagio (voorzitter), T. v. Dam (penningmeester) en mevr. J. M. A. Velthuisen-Passenier (secretresse).

Steun is gevraagd aan de maatschappij om, als voor de sportclubs in Djakarta, een tegemoetkoming uit het „Sportfonds” te mogen ontvangen ter bestrijding van de kosten voor aanschaffing van rackets en ballen.

Onder het motto „Sport staalt spieren” en „In een gezond lichaam een gezonde geest” gaat de nieuwe vereniging haar toekomst tegemoet.

Wij waken hierbij alle te Soerabaia wonende K.P.M.-ers op om zich op te even als lid van deze vereniging.

Pronkjuweel

Elke maand wordt door het Gewestelijke Arbeidsbureau in Groningen de bedrijfstak, industrie of firma, die de meeste gedemobiliseerde militairen opneemt, uitgeroepen tot „pronkjuweel van de maand”.

In November j.l. viel deze eer te beurt aan de Groningse kustvaart. De steun van de Groningse reders is voor het werk van het Gewestelijke Arbeidsbureau heel belangrijk geweest: tientallen legerkoks en manschappen van landingsvaartuigen zijn naar de kustvaart overgestapt.

105,000 tonners?

De „Liberty Liners Inc.” hebben plannen ontworpen voor de bouw van twee super-liners, welke grote belangstelling hebben gewekt in officiële Amerikaanse kringen te Washington. Bedoelde maatschappij hoopt twee schepen te bouwen met een accommodatie voor 10.000 passagiers en een kruissnelheid van 34 knopen. Volgens de vice-president van deze maatschappij is nog in geen enkel opzicht gebleken, dat deze plannen niet uitvoerbaar zullen blijken te zijn.

200.000.000 \$

Het wachten is op inwilliging van een verzoek om een subsidie van 120 miljoen dollar voor de bouwkosten, dat de „Liberty Liners Inc.” hebben gericht tot de Federal Maritime Board in Washington. De totale bouwkosten van de beide monsterschepen worden besomd op 200 miljoen dollar, waarvan de maatschappij de resterende 80 miljoen zal opbrengen.

375 m. lang

Elk schip zou een waterverplaatsing hebben van ongeveer 105.000 ton en 375 meter lang zijn. Het zou vermoedelijk drie jaren kosten om één schip te bouwen. Indien de Amerikaanse marine prioriteit e.d. zou willen verlenen, zou de bouw van één schip in twee jaren voltooid kunnen worden.

Met slechts 5.000 passagiers aan boord, zouden deze schepen nog winsten kunnen opleveren. Voor 7.500 passagiers zouden de tarieven voor passage aanzienlijk kunnen worden verlaagd en het is zeker, dat men de schepen commercieel zou kunnen laten varen zonder enige regeringssubsidie.

Twee van zulke schepen zouden volgens de heer Ballard een enorme invloed uitoefenen op de internationale economie en politiek. De lage passagietarieven zou Europa binnen het bereik brengen van nog anderhalf miljoen Amerikanen per jaar, die een reisje nu niet kunnen betalen. In enkele reizen per seizoen zouden de beide schepen, wanneer zij in dienst mochten komen, per jaar 2 miljoen Amerikanen kunnen vervoeren. De dollars, die deze Amerikanen zouden uitgeven, zouden bijdragen tot de verdere stabilisatie van Europa.

30.000 man troepen

Ingeval van een nieuwe oorlog, zouden de beide schepen voor troepenvervoer kunnen worden ge-

bruikt. Tezamen zouden zij 60.000 man kunnen vervoeren, dat zijn 4 divisies tegelijk, behalve nog de twee tot driehonderd gevechtsvliegtuigen, die op de eigen dekken zouden kunnen worden meegevoerd en aldus eigen escorte verlenen.

De snelheid zou kunnen worden opgevoerd tot 38 knopen. In de afgelopen oorlog betaalde de Amerikaanse regering in totaal 160 miljoen dollar voor het charteren van de beide Engelse Queen-schepen. Bouw van de beide schepen zou de Amerikaanse regering dus veel goedkoper te staan komen. Ombouw zou ongeveer van de ene dag op de andere kunnen geschieden. De heer Wallard —die uiteraard alle argumenten naar voren brengt om zijn plannen goedgekeurd te krijgen— heeft er op gewezen, dat met de beide schepen in een maand tijds 12 divisies en enkele duizenden vliegtuigen van Amerika naar Europa zouden kunnen worden overgebracht.

„Lloyd's List”.

K.P.M.-vrouwen schreven „Wereldomroep”

Op Woensdag 15 November j.l. had er —zoals wij weten— een uitzending der „Wereldomroep” plaats, welke was bestemd voor vijf schepen van onze K.P.M. Over de ontvangst aan boord van het *Buna Baai* schreef mevrouw Schneider naar Hilversum:

„.....Zoeven ontving ik een brief van mijn man, hoofdwerktuigkundige a.b.v. het s.s. „Buna Baai” uit Bangkok.

Hij schreef mij, dat de uitzending van 15 November „overduidelijk” te Bangkok was ontvangen.

Ze hadden de radio boven gebracht en zaten om 8 uur allen op post. Om ongeveer 10.00 uur hoorde hij onze stemmen. Jammer was het, dat niet alle vier de mensen van de „Buna Baai” de groeten kregen, schreef mijn man.” w.g. mevr. C. C. Schneider, Overtoom 200-I, Amsterdam.

Over de ontvangst van de uitzending aan boord van het s.s. *Milne Baai* schreef mevrouw Egeter, echtgenote van de gezagvoerder van dit schip:

„.....De 22 dezer ontving ik van mijn man bericht, dat hij de uitzending voor de „Milne Baai” te Singapore had beluisterd. De groeten waren heel goed en duidelijk doorgelopen.”

w.g. mevr. Egeter-Gorree, Spotvogellaan 58, 's Gravenhage.

◇ Teneinde te assisteren in het huidige lading- en passagiersvervoer naar Ambon, heeft de maatschappij besloten om van Makasser uit een vaste lijndienst op Ambon in te stellen, voorlopig te bevaren door het s.s. *Merak*.

Deze lijn dient te worden beschouwd als bijdienst van lijn 4.

Per maand zullen 3 afvaarten worden gegeven.

◇ De II. wtkn. A. E. Brard en F. L. J. Mager, die op 21 November j.l. voor het voorlopige diploma slaagden, zijn per 22 November j.l. als 5e wtkn. in dienst getreden.

◇ II. wtkn. A. E. Schnitzler en Rd. Affendi Natakusuma zijn resp. per 27 November en 1 December j.l. als leerling-werktuigkundigen op de vloot geplaatst.

◇ De II. wtkn. H. M. v.d. Poll en H. Mulder zijn resp. per 12 en 18 September j.l. als 5e wtkn. in dienst getreden.

◇ Het m.s. *Willem Ruys* arriveerde op 2 December j.l. in de haven van Tandjong Priok met aan boord de volgende K.P.M.-ers: adjunct-chef A. H. Knoppjen, adjunct-chef J. W. v.d. Stadt met echtgenote, debarkeerden reeds te Singapore en reisden daarna door naar Djakarta, gezagvoerder R. D. Wasterval en de employés R. A. F. Schwartz en J. A. R. M. Peters, alsmede de nieuw-aangenomen 5 wtk. F. C. Burchartz. In het kader van de gezinshereniging was aan boord van het schip mevr. T. Niermans-Sangster (echtgenote van 3e stm. H. Niermans).

◇ Met het m.s. *Poeloe Laut*, dat op 5 December j.l. te Tandjong Priok arriveerde,

k. p. m. - JOURNAL

de, kwamen de nieuw-aangenomen 4e stln. J. J. Sprey en J. J. Maaskant.

◇ Op 9 December j.l. is het m.s. *Willem Ruys* uit Tandjong Priok naar Nederland vertrokken met enkele leden van ons personeel aan boord, n.l. hoofdwtk. A. v.d. Maal (E.V.), gezagvoerder M. C. Valois met echtgenote en zoon (E.V./V.P.); mevr. Conijn-Resner en zoon (gezin van gezagvoerder D. J. Conijn); hoofdempl. D. Reyneker (E.V.) met echtgenote en dochter; hoofdempl. G. v.d. Sande met echtgenote (E.V.); mej. L. E. Walraven (ontslag), hoofdempl. J. de Bruyn (E.V.) met echtgenote en dochter; empl. L. J. Bos met echtgenote en twee kinderen (E.V.); empl. K. Bongers met echtgenote en zoon (E.V.); 3e wtk. J. A. Smaak (E.V.); 3e wtk. J. Bogaard (E.V.); 3e wtk. H. Th. L. Veldkamp (E.V.); 1e stm. J. W. Kuyk (V.P.); 1e stm. U. A. Meisenbacher (E.V.); hoofdempl. der S.M.P., W. J. A. Simons (E.V.) en 2e wtk. J. v.d. Berg met echtgenote en zoon (afkeuring/pensioen).

◇ Het eerste der beide onlangs bestelde benzineschepen der maatschappij, het m.s. *Musi*, arriveerde op 11 December j.l. te Tandjong Priok, na een voorspoedige maidenreis. Het schip was op 23 October j.l. uit Rotterdam vertrokken. Aan boord bevonden zich de volgende leden van ons varende personeel: gezagvoerder G. J. Rameau (ex-E.V.); 1e stm. J. J. Hazelhoff (ex-E.V.); 2e stm. A. Mulder (ex-E.V.); de nieuw-aangenomen td. 3e stm. H. de

Vries en de nieuw-aangenomen 4e stln. W. A. Bal en W. E. Witteveen. De technici waren: hoofdwtk. J. H. van Woerkom; 2e wtk. H. J. Wytenburg (ex-G.V.); 3e wtk. W. K. Pieters (ex-E.V.) en de nieuw-aangenomen 5e wtk. A. Gillise en de II. wtk. J. H. Loman.

◇ Op 15 December j.l. vertrokken met het m.s. *maetsuycker* der K.J.C.P.L. naar Freemantle de 4e wtkn. P. J. de Geus en J. Schuiling (ontslag) en de 2e stm. W. Esselman (G.V.).

◇ Het eerste der drie houtschepen der Sa-klasse, het m.s. *Sanana*, is op 16 December j.l. te Tandjong Priok gearriveerd na een reis van 42 dagen. Het schip stond onder commando van gezagvoerder J. L. Jonker en had de volgende leden van ons personeel aan boord: 1e stm. A. Feberwee (gepens. 1e stm.); 2e stm. H. A. v.d. Reyden (ex-E.V.); de nieuw-aangenomen 4e stln. A. H. Albers, A. Postma en M. A. Bakker; hoofdwtk. J. G. L. Heyneman (ex-E.V.); 3e wtk. C. v. Huizen (ex-E.V./E.V.); 3e wtk. H. J. Nahuyzen (ex-E.V.); 3e wtk. M. A. Salemink (ex-E.V.); alsmede de II. wtk. H. Tjarks en de II. stln. P. M. J. Beukers en J. M. Fennis.

◇ Met het m.s. *Sibajak*, dat op 13 December j.l. naar Nederland is vertrokken, reizen de volgende gezinsleden van K.P.M.-ers: mevr. J. Visser-van 't Hart met twee kinderen (gezin 3e wtk. F. L. Visser); mevr. H. J. Roel-Koning met dochter (gezin empl. P. J. Roel); mevr. O. A. Sikkes-Smoliansky met

twee zoons (gezin gezagv. Sikkes), mevr. W. M. J. Claasz-Cookson (echtgenote 3e wtk. B. Claasz-Cookson) en mevr. M. A. A. Schram-Spangenberg met zes kinderen (gezin wijlen empl. M. J. Schram).

◇ De gepensioneerde gezagvoerder onzer maatschappij, de heer B. Poeder, die onlangs in „de Uitlaat” een interessant artikel over het leven aan boord van het evacuatie-schip *Asturias* schreef, is thans overgeplaatst naar het s.s. *Ranchi*, waar hij —evenals op de *Asturias*— de functie heeft van „liaison-officer”. Het s.s. *Ranchi* bevindt zich thans onderweg van Australië naar Nederland en zal Tandjong Priok op 25 December a.s. verlaten.

◇ Met ingang van 18 November j. l. trad de agent te Samarinda Hordijk als zodanig af en werd opgevolgd door de heer G. v.d. Zaag. Ook het hulpagentschap Biak zag zijn leider vertrekken op 15 November j.l. De heer W. J. Ch. Bedeker, hulpagent, werd aldaar vervangen door de heer R. Vincentie. De standplaats van de helper onzer maatschappij te Kadjang is met ingang van 22 October j.l. opgeheven.

8 PAGINAS

In verband met een dreigende overschrijding van ons papierbudget is het nodig gebleken om dit laatste nummer van de 5e jaargang van „de Uitlaat” met slechts 8 paginas te doen verschijnen.

Redactie.

Slot: De Sint bij de K. P. M.-kinderen

de jaar aan boord van een schip te doen plaatshebben. Hij bleek in dit verband een rotsvast vertrouwen te hebben in de medewerking van de afd. V.R.V. van het H.K., welker goodwill jegens hem hij o.m. baseerde op de aandoenlijke zanghulde, die de leden van deze afdeling hem —onder persoonlijke begeestering van hun chef— gedurende de ochtenduren van zijn verjaardag hadden gebracht. Vol blind vertrouwen, betogde St. Nicolaas, dat men hier —evenmin als in het veen op een turfje— in het komende jaar wel niet zou kijken op een paar „wijzigingen indeling vloot” meer of minder.

Ons gesprek nam een vrij abrupt einde als gevolg van een voor onze oren vrij onbegrijpelijke telefonische boodschap, die wij moesten aannemen en aan Piet doorgeven. Nog steeds beulen wij onze hersenen af om een antwoord op de vraag, of we er eigenlijk wel goed aan hebben gedaan zo snel te retireren, maar Piet's ogen draaiden zó onheilspellend en zijn hand graaide zó gretig naar de sapu lidih, dat we maar haastig afscheid hebben genomen. Weet U misschien, wie die meneer Kleems is, die inplaats van de hem toevertrouwde C's en B's allemaal maar M's, T's en A's heeft afgegeven? 't Moet ook wel vervelend zijn, want stel je voor, dat Cornelia, waarvan je alles voor de toekomst verwacht, de A van „Agatha” in de van jou afkomstige surprise vindt!

*

Eerder dan men had gedacht, was het voor de Sint weer tijd om in de auto te stappen. Hij moest nog enkele zieke K.P.M.-kinderen in de stad, die niet in het Logeergebouw aanwezig hadden kunnen zijn, een bezoek brengen.

Wij willen dit verslag beëindigen met een woord van grote waardering —het zoveelste, dat tot hem is gericht— voor de heer Hoogeveen, de beheerder van het Logeergebouw, voor de organisatie van dit Sint Nicolaasfeest, voor wat vooral betreft de verversingen. Deze dank brengen wij mede over namens St. Nicolaas, die het voornemen heeft om mevr. Bagnol, onze sociale verzorgster, en de heer Hoogeveen op z'n volgende verjaardag te begiftigen met de Gouden Medaille van de Springende Dakhengst.

Wij willen hieraan tenslotte nog toevoegen, dat de chemische wasserijen in Spanje blijkbaar niet zo best werken. Wij hadden n.l. de indruk, dat de costumes van St. Nicolaas en Zwarte Piet van het stomen nogal te lijden hadden gehad en sterk waren gekrompen. De baard en haartooi van de Sint

leken op enkele plaatsen wel door Spaanse kakkerlakken (cucarachas) te zijn aangevreten en het verdient misschien aanbeveling om hierin door het Amsterdam-kantoor (dat in nauwe relatie met Spanje staat) voor het komende jaar te doen voorzien.

„Albatross”

Voor het tweede seizoen kruist in het Engelse Kanaal thans de *Albatross*, een vroegere Nederlandse loodskotter, van staal gebouwd in het jaar 1921. Het schip meet 94 tons, is niet zo bijzonder groot —ongeveer 35 meter lang— en staat onder commando van gezagvoerder A. van Nieuwkoop, dezelfde zeeman, die met het zeiljacht de *Alk* een reis om de wereld maakte en daarbij ook Tandjong Priok aandeed. De *Albatross* is uitgerust als tweemast-schoener. Met flinke wind loopt het schip ongeveer 8 knopen. Op de motoren (118 p.k. Dieselmotoren) loopt het in goed weer 7 knopen. De *Albatross* is het eigendom van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd en is speciaal bestemd voor het opleiden van eigen personeel voor de vloot.

Elk seizoen maakt de *Albatross* vier of vijf reizen met een bemanning van kapitein, een stuurman, een werktuigkundige, twee bootslieden, een kok en 12 leerlingen. De kapitein kan elke route varen, die hij wenst. Elke reis duurt ongeveer een maand en meestal komt het schip niet verder dan Portugal.

Op zijn reis van April van dit jaar had de *Albatross* de gewone 12 leerlingen aan boord, die ditmaal werden opgeleid voor de lagere zeedienst. De K.R.L. neemt niemand in dienst, die niet eerst heeft gevaren op de *Albatross* en omtrent wie door de gezagvoerder van dat schip geen gunstig rapport is uitgebracht. Op andere reizen neemt de *Albatross* toekomstige officieren mee.

Dit idee van een klein oefenvaartuig is nieuw in de internationale scheepvaart, voor wat betreft particuliere rederijen. Het heeft echter grote voordelen, aangezien men de toekomstige opvarenden een gespecialiseerde opleiding kan geven, die normaal pas veel later door ervaring op een gewoon schip kan worden verkregen.

„Nautical Magazine”.

Kleine oorzaken . . . .

Een oorworm veroorzaakte dezer dagen het verlies van vier Deense schepen en bracht het leven van tien mensen gevaar.

Deze ramp speelde zich af in de Grönsund („Groene Sont”) tussen de eilanden Falster en Mön.

Vier schoeners, geladen met stenen, zouden het nauwe vaarwater Tolkeddybet binnenvaren, dat door een acetylenevuur —een bakken op de wal— wordt gemarkeerd. Dit vuur toont tijdens de duisternis normaal een rood en een groen licht.

Toen de schippers echter op de vier schoeners in de noodlottige nacht geen licht zagen, dachten zij, dat ze het vaarwater nog niet hadden bereikt. Hun schepen liepen dicht bij elkaar aan de grond.

Kort daarna stak er een hevige wind op, waardoor de vaartuigen tegen elkaar werden gesmeten, met het gevolg, dat zij kapot sloegen en zonken. De bemanningen konden slechts met grote moeite worden gered.

Later bleek de oorzaak van deze catastrofe een oorworm te zijn. Het diertje was in het toevoerkanaal van het acetylenevlucht gekropen en verstopte daardoor de ontsteking van het bakken.

Ver. Oud-leerlingen Zeevaartschool A'dam

Naar aanleiding van het bericht over de „Vereniging van oud-leerlingen van de Zeevaartschool 'van het Zeemanshuis' te Amsterdam” heeft de redactie van de 2e penningmeester dezer vereniging, de heer Overmeijer, bericht ontvangen, dat het succes heeft opgeleverd. De 1e stm. van de „Ophir”, de heer D.v.d. Schilden, heeft zich onmiddellijk als lid van bedoelde vereniging aangemeld en zich bereid verklaard om als vertegenwoordiger der vereniging in Indonesië op te treden. Dit aanbod is door het bestuur der vereniging aanvaard. Voor verdere inlichtingen omtrent de vereniging kunnen K.P.M.-ers zich derhalve tot stm. Van der Schilden wenden.